

Lagt fyrir 392. fund velferðarráðs 3. febrúar 2021

VEL2021010040

RÁ/bm/hjb

Minnisblað

Viðtakandi: Velferðarráð

Sendandi: Regína Ásvaldsdóttir

Efni: *Reglur Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu.*

I. Lagagrundvöllur

Í meðfylgjandi drögum að reglum um stuðningsþjónustu er fjallað um útfærslu á þjónustu sem sveitarfélögum er skylt að veita, **sbr. 25. - 27. gr. og XI. kafla laga um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991 og 3.tl. 1. mgr. 13. gr. laga um málefni aldraðra nr. 125/1999.**

Í **25.-27. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991** er að finna ákvæði þar sem kveðið er á um stuðningsþjónustu (áður nefnd félagsleg heimaþjónusta). Markmið stuðningsþjónustu er að aðstoða og hæfa notendur sem þurfa aðstæðna sinna vegna á stuðningi að halda við athafnir daglegs lífs og/eða til þess að rjúfa félagslega einangrun. Stuðningsþjónusta skal stefna að því að efla viðkomandi til sjálfsbjargar og gera honum kleift að búa sem lengst í heimahúsi, sbr. 25. gr. fyrrgreindra laga. Með lögum, nr. 37/2018, voru gerðar breytingar á lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga, nr. 40/1991. Meðal breytinganna var að einnig skuli veita aðstoð utan heimilis en ekki eingöngu inni á heimilinu eins og áður. Þá voru sett almenn viðmið um að þjónusta samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga geti numið allt að 15 klukkustundum á viku en um aukna þjónustupörf fer samkvæmt **lögum um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir, nr. 38/2018.**

Í **3.tl. 1. mgr. 13. gr. laga um málefni aldraðra nr. 125/1999** kemur fram að heimaþjónusta skuli veitt öldruðum sem búa heima. Þjónustan skal miðast við einstaklingsbundið mat á þjónustupörf og byggjast á hjálp til sjálfshjálpar.

II. Efni reglnanna

Í meðfylgjandi drögum að reglum Reykjavíkurborgar um stuðningsþjónustu er kveðið á um þann stuðning sem veittur er einstaklingum, bæði innan og utan heimilis. Í 3. gr. reglnanna er að finna skilgreiningar á þeim stuðningi sem um ræðir.

Í 4. gr. reglnanna er að finna almenn skilyrði fyrir því að umsókn um stuðningsþjónustu verði samþykkt. Þá þarf umsækjandi að uppfylla ákveðin skilyrði samkvæmt mati á stuðningsþörf, sbr. 7. gr. reglnanna. Mat á stuðningsþörf fer fram í samvinnu við umsækjanda og er það framkvæmt á heimili umsækjanda. Við matið er tekið tillit til markmiða og þarfa umsækjanda, líkamlegs og andlegs heilsufars, félagslegrar virkni, styrkleika, færni hans til að sinna athöfnum daglegs lífs og félags- og fjölskylduáðstæðna. Mat á stuðningsþörf nær einnig til möguleika á að nýta velferðartækni og/eða þess að breyta verklagi í athöfnum daglegs lífs með tilliti til nýrrar tækni. Við mat á stuðningsþörf skal einnig taka mið af mati samkvæmt viðeigandi matstækjum. Markmið stuðningsþjónustu er að þjálfra og styðja umsækjanda til að leita bestu mögulegu lausna við heimilishald og athafnir daglegs lífs, til þess að hann geti búið heima, bjargað sér sjálfur og verið félagslega virkur. Stuðningur byggist fyrst og fremst á þeim markmiðum sem notandi setur sér til að ráða við daglegt líf. Þegar um er að ræða alvarleg veikindi skal stuðningurinn ætíð metinn, skipulagður og samhæfur með fagaðilum heimahjúkrunar í samræmi við þarfir notanda.

Samkvæmt 8. gr. reglnanna skal útfæra samþykktan stuðning í samvinnu við umsækjanda með gerð sérstakrar stuðningsáætlunar. Stuðningur skal ætíð byggja á skýrum markmiðum og árangur er metinn reglulega. Í stuðningsáætlun skal koma fram markmið notenda með stuðningi og hvernig honum skuli náð, hvaða stuðning er um að ræða, hvernig hann skuli veittur, gildistími samþykktar og fyrirkomulag á notkun lykla, ef við á.

Fullnægi umsækjandi skilyrðum 4. gr. reglna um stuðningsþjónustu, raðast umsóknir í forgangsröð með hliðsjón af mati á stuðningsþörf umsækjanda, sbr. fylgiskjal 1 með reglunum. Sé ekki unnt að hefja stuðning um leið og umsókn er samþykkt skal tilkynna umsækjanda um ástæður þess og hvenær áætlað er að stuðningur geti hafist. Ef færni notanda til að sinna athöfnum daglegs lífs eða félags- og fjölskylduáðstæður breytast skal endurmeta stuðningsþörf, eigi sjaldnar en á 12 mánaða fresti, sbr. 13. gr. reglnanna. Þegar fyrirsjáanlegt er að þörf fyrir stuðning verði langvarandi, skal fara fram endurmat á 24 mánaða fresti. Þegar um þjálfun á vegum endurhæfingarteymis er að ræða fer fram símat á árangri endurhæfingar.

Í 10. gr. reglnanna er að finna ákvæði um gjaldtöku en greitt er fyrir stuðningsþjónustu, þ.e. stuðning við heimilishald og heimsendan mat, samkvæmt gildandi gjaldskrá sem samþykkt er á fundi velferðarráðs árlega, sbr. 4. mgr. 26. gr. laga um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991.

Samkvæmt 11. gr. reglnanna er stuðningur almennt veittur á dagvinnutíma á virkum dögum. Um kvöld og helgar er veittur stuðningur við nauðsynlegar athafnir daglegs lífs. Í þessu sambandi er rétt að benda á c- lið 3. gr. reglnanna en þar segir að þegar um er að ræða alvarleg veikindi, svo sem heilabilun eða langvinna sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að viðkomandi getur búið heima er hægt að veita félagslegan stuðning inn á heimilinu og getur hann farið fram á kvöldin og/eða um helgar í samræmi við þarfir heimilisins.

Í V. kafla reglnanna eru ákvæði sem lúta að kostnaði vegna stuðnings og ferðafyrirkomulagi, meðferð fjármuna og lykla ásamt vinnuáðstæðum starfsfólks þegar stuðningur er veittur samkvæmt reglunum.

Í VI. kafla reglnanna er að finna ákvæði um málsmeðferð og eru þau ákvæði sambærileg öðrum reglum sem gilda um þjónustu sem velferðarsvið Reykjavíkurborgar veitir.

III. Helstu breytingar

Núgildandi reglur um félagslega heimaþjónustu í Reykjavík voru samþykktar á fundi velferðarráðs þann 10. maí 2006 og á fundi borgarráðs þann 18. maí 2006. Í framangreindum reglum er þjónustan skilgreind með eftirfarandi hætti; Aðstoð við athafnir daglegs lífs, aðstoð við heimilishald, aðstoð vegna umönnunar barna og unglinga, félagslegur stuðningur og heimsending matar.

Í drögum að reglum um stuðningsþjónustu hefur auk breytinga á hugtökum bæst við þjálfun endurhæfingarteymis í heimahúsi og aðstoð viðbragðsteymis. Þá er aðstoð vegna umönnunar barna og unglinga nú hluti af reglum Reykjavíkurborgar um stuðning við börn og fjölskyldur þeirra.

Helsta breytingin er að í núverandi reglum er markmið með þjónustu að efla umsækjanda til sjálfsbjargar og gera honum kleift að búa sem lengst í heimahúsi við sem eðlilegastar aðstæður. Í drögum að reglum um stuðningsþjónustu er markmiðið gert skýrara og nánar kveðið á um hvernig þetta skal gert. Markmiðið er að styðja og þjálfa notendur sem þurfa á stuðningi að halda við heimilishald og athafnir daglegs lífs til þess að geta búið heima, bjargað sér sjálfir og verið félagslega virkir. Í samræmi við líkamlega, andlega og félagslega líðan og/eða færni notanda er stuðningurinn veittur með leiðbeiningum, þjálfun, eftirliti og aðstoð. Stuðningur byggist fyrst og fremst á þeim markmiðum sem notandi setur sér sjálfur til að ráða við daglegt líf. Með þessu er lögð áhersla á hugmyndafræði endurhæfingar í heimahúsi til að koma betur til móts við einstaklingsbundnar þarfir hvers og eins. Við veitingu stuðnings skal leitast við að nýta stafrænar og tæknilegar lausnir og nota velferðartækni sem auðveldar notanda heimilishald og starfsfólki að veita þjónustuna. Nú er t.d. hægt að styðja notanda til þess að panta nauðsynjavörur frá netverslunum án þess að fara með fjármuni hans og þjálfa hann í að nota sjálfvirkar ryksugur og aðra tækni þannig að hann geti bjargað sér sjálfur með heimilishald.

Þá er það nýmæli að heimilt er nú að veita félagslegan stuðning utan heimilis. Þá miðast stuðningurinn einkum að því að rjúfa félagslega einangrun og hefur það markmið að styðja og hvetja notanda til félagslegrar þátttöku svo sem í félagsstarfi. Einnig er sú nýbreytni að þegar um er að ræða alvarleg veikindi, svo sem heilabilun eða langvinna sjúkdóma og aðstæður eru með þeim hætti að viðkomandi getur búið heima er heimilt að veita félagslegan stuðning innan heimilis, eitt til tvö skipti í viku, í 2-3 klukkustundir senn, í samræmi við þarfir heimilisins.

Aðrar breytingar sem lagðar eru til með nýjum reglum felast í því að ríkari áhersla verður lögð á samvinnu við umsækjanda um það hvers konar stuðningi hann þurfi á að halda. Horfið verður frá því að stuðningsþörf sé metin í ákveðinn fjölda klukkustunda, nema þegar um er að ræða almennt heimilishald, svo sem þrif, sem notandi greiðir fyrir samkvæmt gjaldskrá. Ný nálgun er að meta frekar fjölda skipta sem þörf er á stuðningi og er það talið geta mætt stuðningsþörfum umsækjenda betur og veitt meiri sveigjanleika. Þannig getur endurhæfing í heimahúsi átt sér stað oft á dag í stuttan tíma og síðan hætt þegar notandi er orðinn sjálfbjarga.

Þá er áhersla lögð á að einfalda alla umsýslu varðandi umsóknir og samþykktar umsóknir til hagsbóta fyrir umsækjendur. Haft er samband við umsækjanda að jafnaði innan þriggja virkra daga frá því að umsókn berst og þegar aðstæður krefjast þess, svo sem við útskrift af spítala, er heimilt að hefja stuðning þótt samþykktarferli sé ekki lokið.

Í drögum að nýjum reglum um stuðningsþjónustu er kveðið á um að stuðningur sé almennt veittur á dagvinnutíma á virkum dögum. Um kvöld og helgar er veittur stuðningur við nauðsynlegar athafnir dagslegs lífs. Félagslegur stuðningur vegna alvarlegra veikinda, s.s. heilabilunar eða langvinnra sjúkdóma, getur verið veittur um kvöld og helgar í samræmi við þarfir heimilisins.

Auk þess er það nýmæli að í reglunum sé kveðið á um að aðstæður á heimilum skuli vera í samræmi við lög um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum nr. 46/1980 og skal því gætt fyllsta öryggis og góður aðbúnaður tryggður. Sé öryggi starfsfólks ógnað á heimilinu, t.d. vegna óreglu eða áreitni notanda getur þurft að fresta stuðningi á meðan unnið er í málinu og úrbætur gerðar.

Áherslubreyting er einnig gerð hvað varðar forgangs röðun þar sem meiri áhersla er lögð á að veittur sé stuðningur við athafnir daglegs lífs og félagslegur stuðningur í stað aðstoðar við heimilishald, sbr. fylgiskjal 1 með reglunum.

IV. Umsagnir hagsmunaaðila

Undirbúningur að drögum að reglunum hefur farið fram á vettvangi starfshópa velferðarsviðs, sem hafa unnið samkvæmt erindisbréfi. Umræður um reglurnar hafa farið fram á samráðsfundum með starfsfólki sem í dag sinnir heimaþjónustu og heimahjúkrun í öllum hlutum borgarinnar og í endurhæfingarteymum þeirra. Formlegu samráði með hagsmunaaðilum er ólokið. Lagt er til að drögum að reglunum verði vísað til umsagnar hagsmunaaðila.

V. Gildistaka

Lagt er til að reglur um stuðningsþjónustu taki gildi þann **xx. xxx 2021**.